

Den 25. april 2025

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelser om færdighedsunionen, en handlingsplan for grundlæggende færdigheder og en strategisk plan for STEM-uddannelser: færdigheder til støtte for konkurrenceevne og innovation

KOM(2025)90, KOM(2025)88 og KOM(2025)89

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde sine tre meddelelser om færdighedsunionen, en handlingsplan for grundlæggende færdigheder og en strategisk plan for STEM-uddannelser: færdigheder til støtte for konkurrenceevne og innovation den 5. marts 2025. Førstnævnte er en overliggermeddelelse, mens de to sidstnævnte er initiativer under den. Kommissionens pakke skal ses som et svar på, hvordan EU – nationalt og europæisk – kan tackle opgaven med at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, der kan bidrage til et mere produktivt og konkurrencedygtigt EU. Kommissionens pakke er et af svarene på Draghi- og Letta-rapporternes konstateringer af, at manglen på færdigheder og færdighedskløfter, utilstrækkelig omstillingshastighed og ineffektiv styring hæmmer EU's konkurrenceevne.

Færdighedsunionen bygger på fire søjler: 1) Opbyggelsen af færdigheder til kvalitetsjob og –liv, 2) opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken, 3) arbejdskraftmobilitet og 4) tiltrækning, udvikling og fastholdelse af talenter.

Meddelelserne i sig selv forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, men visse af de bebudede initiativer vil kunne få lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser ved mulig implementering i Danmark.

Regeringen hilser overordnet de tre meddelelser velkommen og bakker generelt op om, at der sættes fokus på at styrke den europæiske konkurrenceevne gennem opkvalificering og omskoling af den europæiske arbejdsstyrke. Regeringen er ligeledes enig i, at en styrkelse af grundlæggende færdigheder og STEM-fagene er afgørende for vækst og beskæftigelse i EU og herunder den grønne og digitale omstilling. Regeringen sætter desuden pris på Kommissionens fokus på at uddanne flere faglærte ved at gøre erhvervsuddannelserne og herunder STEM-fagene mere attraktive. Det er dog vigtigt, at man ikke samtidigt mister blik for, at uddannelsessystemet – og særlig grundskolen – også har en alment dannende funktion, som ikke kun er arbejdsmarkedsrettet. Regeringen bakker generelt op om tiltag, der kan understøtte en fri og fair bevægelighed. I forhold til nye governance-strukturer ser regeringen frem til, at Kommissionen giver uddybende oplysninger herom. Det er væsentligt, at der ikke etableres parallelle processer eller overflødige administrative strukturer i forhold til de nuværende governance-strukturer for det europæiske samarbejde på uddannelses, social- og beskæftigelsesområdet. Regeringen vil tage specifik stilling til de enkelte initiativer i takt med, at de konkretiseres af Kommissionen.

Endvidere skal nye EU-tiltag ske i respekt for den nationale kompetence på uddannelsesområdet og for velfungerende nationale arbejdsmarkedsmodeller.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 5. marts 2025 sine tre meddelelser om færdighedsunionen, en handlingsplan for grundlæggende færdigheder og en strategisk plan for STEM-uddannelser: færdigheder til støtte for konkurrenceevne og innovation, hvoraf den førstnævnte er en overliggermeddelelse, mens de to sidstnævnte er initiativer under den. Meddelelsen om færdighedsunionen blev oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 29. marts 2025. Pakken har baggrund i Draghi-rapporten om europæisk konkurrenceevne og er et af initiativerne i Konkurrenceevnekompasset.

3. Formål og indhold

Udgangspunktet for Kommissionens pakke om færdighedsunionen er konklusionerne i Draghi- og Letta-rapporterne om, at manglen på færdigheder, færdighedskløfter, utilstrækkelig omstillingshastighed og ineffektiv styring hæmmer EU's konkurrenceevne. Pakken skal bidrage til et mere konkurrencedygtigt EU ved at fokusere på at 1) opbygge færdigheder til kvalitetsjob og –liv, 2) opkvalificere og omskole arbejdsstyrken, 3) sikre at færdigheder kan cirkulere via den frie bevægelighed og 4) tiltrække, udvikle og fastholde talenter.

Pakken skal således adressere følgende udfordringer:

- Behovet for at øge adgangen til uddannet arbejdskraft særligt for små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), der har problemer med at rekruttere medarbejdere med de rette kompetencer og kvalifikationer.
- Styrkelse af grundlæggende færdigheder for at sikre, at alle er rustet til fremtiden inden for læsning, matematik, naturfag, digitale færdigheder og medborgerskab.
- Vedblivende mangel på STEM-uddannede (naturfag, teknologi, ingeniørfag, matematik), særligt blandt kvinder.
- Behov for styrkelse af digitale færdigheder både hos voksne og børn/studerende, og herunder at øge deltagelsen i efteruddannelse og livslang læring.
- En demografisk udvikling, der fører til et fald i andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder.

Meddelelse om færdighedsunionen (KOM(2025)90)

Formålene med færdighedsunionen er dels at sikre, at alle i Europa er i stand til at opnå et grundlag af færdigheder og deltage i livslang opkvalificering og omskoling, dels at styrke virksomhedernes konkurrenceevne ved at give dem adgang til kvalificeret arbejdskraft og nødvendige talenter, og endeligt at færdigheder og kvalifikationer skal være transparente og anerkendte i hele EU ligegyldig, hvor eller hvordan de er opnået.

Hovedtrækkene i planen om færdighedsunionen består af initiativer inden for disse fire områder:

- Opbygning af færdigheder for livet gennem et solidt uddannelsesmæssigt fundament
- Opkvalificering og omskoling for at sikre fremtidsorienterede færdigheder
- Cirkulering og allokering af færdigheder for at opnå det fulde potentiale af det indre marked
- Tiltrækning og fastholdelse af færdigheder fra tredjelande for at afhjælpe manglen på færdigheder og udvikle de bedste talenter i Europa

Kommissionens væsentligste initiativer inden for disse områder er følgende. Det bemærkes, at en række af disse er allerede tidligere fremsatte tiltag.

Opbygning af færdigheder for livet gennem et solidt uddannelsesmæssigt fundament

- Styrke grundlæggende færdigheder fra de tidlige år til voksenuddannelse gennem en handlingsplan for grundlæggende færdigheder (se nedenfor)
- Sikre, at alle børn og unge forlader skolen med tilstrækkelige grundlæggende færdigheder via et pilotprojekt om en ordning for støtte til grundlæggende færdigheder (i 2026) i samarbejde med medlemsstaterne (se nedenfor)
- Justere det nuværende EU-mål for grundlæggende færdigheder til følgende: *I 2030 bør andelen af 15-årige med ringe resultater i læsning og skrivning, matematik, naturvidenskab og digitale færdigheder være mindre end 15 pct., mens andelen af personer med topresultater i læsning og skrivning, matematik og naturfag bør være mindst 15 pct.*

- Præsentere en 2030-køreplan for fremtiden for digital uddannelse og færdigheder (4. kvartal 2025) baseret på en evaluering af handlingsplanen for digital uddannelse fra 2020
- Fremme excellence i uddannelse inden for STEM-fagene gennem en strategisk plan for STEM-uddannelser (se nedenfor)
- Fremlægge en EU-agenda for lærere og undervisere (2026) for at håndtere manglen på lærere og undervisere, forbedre deres vilkår og fremme deres karrierer
- Gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive, innovative og inkluderende gennem en EU-erhvervsuddannelsesstrategi (2026)

Opkvalificering og omskoling for at sikre fremtidsorienterede færdigheder

- Fortsætte med at støtte implementeringen af individuelle læringskonti, jf. rådshenstilling af 16. juni 2022 (2022/C 243/03)
- Udvide anvendelsen af mikroeksamensbeviser, jf. rådshenstilling af 16. juni 2022 (2022/C 243/02)
- Hjælpe arbejdstagere, der er involveret i omstrukturingsprocesser gennem et pilotprojekt om en færdighedsgaranti (2025)
- Opkvalificere og omskole flere arbejdstagere i strategiske sektorer gennem en styrket færdighedspagt
- Udbyde færdigheder til sektorer, der indgår i den grønne og digitale omstilling, gennem at evaluere og styrke EU Skills Academies (2026)
- Træne personer til sektorer med kompetencegap via pilotprojekter om etablering af transnationale universitets-erhvervs-partnerskaber (2026)

Cirkulering og allokering af færdigheder for at opnå det fulde potentiale af det indre marked

- Simplificere anerkendelse af færdigheder og kvalifikationer på tværs af EU gennem et Skills Portability Initiative (evt. lovgivningsforslag, 2026)
- Forbedre den frie bevægelse af studerende/elever og faglærte gennem udvikling af en fælles europæisk grad/mærke (2026) og et pilotprojekt om et potentielt europæisk erhvervsuddannelsesdiplom (2025-26)
- Styrke samarbejdet mellem universiteter gennem de Europæiske Universitets-alliancer, herunder udvikling af en mulig juridisk status for dem (2027)
- Styrke elevers og læreres mobilitet på tværs af skoler gennem et pilotprojekt om Europæiske Skole-alliancer (2026)
- Gøre Erasmus+-programmet mere inkluderende og tilgængeligt

Tiltrækning og fastholdelse af færdigheder fra tredjelande for at afhjælpe manglen på færdigheder og udvikle de bedste talenter i Europa

- Facilitere målrettet rekruttering af fagfolk fra ikke-EU-lande for at håndtere kritiske mangler, bl.a. ved oprettelse af en såkaldt EU-talentpulje – en EU-dækkende it-plattform til rekruttering af international arbejdskraft
- Tilbyde konkurrencedygtige arbejdsvilkår for at tiltrække toptalenter til Europa via et pilotprojekt under Maria Skłodowska-Curie Action med titlen Choose Europe (4. kvartal 2025)
- Nyt forslag til mål om, at i 2030 bør det årlige antal studerende fra ikke-EU-lande, der kommer for at studere og opnå en videregående uddannelsesgrad i EU, være mindst 350.000
- Tiltrække topstuderende og forskere gennem en ny strategi, der bl.a. vil indeholde tiltag, der kan understøtte en bedre implementering af den nuværende EU-lovgivning på området (4. kvartal, 2025)

Investering i uddannelse og færdigheder – mobilisering af offentlige og private investeringer

Det slås fast i meddelelsen, at uddannelse og færdigheder er en investering – og ikke en omkostning – som kommer mange gange igen. Det estimeres, at EU inden for den nuværende flerårige finansielle ramme (2021-2027) investerer hen mod 150 mia. EUR som støtte til personer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og andre med henblik på at udvikle uddannelse og færdigheder via genopretnings- og resiliensfaciliteten, den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Erasmus+, den Europæiske Fond for Regionaludvikling (ERDF), Just Transition Fund og InvestEU.

Fremtidig EU-finansiering vil fortsat støtte investeringer i uddannelse og færdigheder på EU-niveau, men EU-budgettet er kun en del af billedet, da det fastslås, at medlemsstaterne og den private sektor bør investere mere i uddannelse, opkvalificering og omskoling.

Blandt de vigtigste mål herunder nævnes, at Kommissionen fuldt ud skal udnytte mulighederne under InvestEU og lancere en fælles ”EU Invest in Talent”-platform i samarbejde med den Europæiske Investeringssbank-gruppe og herunder koordinere initiativer i den private sektor og fremme den private sektors investeringer i uddannelse, opkvalificering og omskoling.

Governance

Det understreges i meddelelsen, at der for at levere på prioriteten om udvikling af stærk menneskelig kapital, der er en horisontal katalysator for styrkelse af EU's konkurrenceevne, er behov for en stærk struktur og styring, som er tilpasset den nye styringsmekanisme for konkurrenceevne, skitseret i meddelelsen om Konkurrenceevnekompasset, hvilket vil muliggøre en hurtig integration af spørgsmål vedrørende færdigheder, herunder i de konkrete sektorer, der identificeres som kritiske for europæisk konkurrenceevne.

Færdighedsunionen skal derfor bygge på en ny governance-struktur, med følgende hovedelementer:

- Der skal etableres et nyt Europæisk Skills Intelligence Observatorium, der skal samle data fra en række eksisterende kilder og agenturer for at sikre de nødvendige data for forudsigelse om fremtidige behov for færdigheder og kompetencer med henblik på en velunderbygget politik herfor.
- Skills Intelligence Observatoriet skal give input til et Europæisk Råd på Højt Niveau for Færdigheder (European Skills High Level Board) under ledelse af Kommissionen og med deltagelse af centrale interessenter, herunder virksomhedsledere, uddannelsesudbydere og arbejdsmarkedets parter. Det skal rådgive EU's beslutningstagere om spørgsmål om færdigheder og kompetencer og være forandringsdrivende.
- Det skal ligeledes understøtte Kommissionens arbejde med en EU-27 henstilling om menneskelig kapital inden for det europæiske semester. En sådan horisontal henstilling til alle medlemsstater skal have fokus på strukturelle spørgsmål vedrørende uddannelse og færdigheder, og der skal følges op på den gennem det europæiske semester og via et tættere samarbejde mellem relevante rådsformationer såsom uddannelse, social- og beskæftigelse og økonomi.
- Endelig kan en forenklet governance-struktur for det europæiske uddannelsesområde integreres i governance-strukturen for færdighedsunionen med henblik på at opnå en større systemisk effekt. Kommissionen vil offentliggøre sin evalueringsrapport for det europæiske uddannelsesområde i 1. halvår af 2025.

Meddelelse om en handlingsplan for grundlæggende færdigheder (KOM(2025)88)

Formålet med meddelelsen, som er et af initiativerne under færdighedsunionen, er at understøtte medlemsstaterne i at forbedre de grundlæggende færdigheder hos skoleelever, på erhvervsuddannelserne og blandt voksne. Baggrunden er de faldende PISA-resultater gennem en årrække, hvor europæiske 15-årige sakker bagud i forhold til andre lande særligt i Asien, men også Canada, Japan, UK og USA. Utilstrækkelige grundlæggende færdigheder inden for erhvervsuddannelserne og blandt voksne er ligeledes bekymrende, idet grundlæggende færdigheder er grundlaget for at blive aktive medborgere og for Europas konkurrenceevne og sociale sammenhængskraft.

I meddelelsen forstås grundlæggende færdigheder som

- Læse- og skrivefærdigheder
- Matematik
- Naturfag
- Digitale færdigheder
- Medborgerskab

Dermed udvides den gængse forståelse af grundlæggende færdigheder med tilføjelsen af digitale færdigheder og medborgerskab med den begrundelse, at digitale færdigheder er afgørende for konkurrenceevnen og hverdagslivet i et moderne samfund, ligesom mediekundskab er centralt for at være en aktiv og velinformeret medborger. Medborgerskabsfærdigheder fremmer aktiv deltagelse i samfundet gennem kritisk tænkning og forståelse for demokratiske processer.

Meddelelsen fokuserer på tre hovedindsatsområder for at forbedre niveauet for grundlæggende færdigheder:

- i. Fremme af undervisning og læring i grundlæggende færdigheder
- ii. Støtte til undervisere og pædagoger
- iii. Fremme af understøttende miljøer

Det *vigtigste tiltag* er gennemførelsen af et *pilotprojekt for en ordning for støtte til grundlæggende færdigheder* (2026). Ordningen skal adressere mangler i grundlæggende færdigheder hos børn. Pilotprojektet skal gennemføres af Kommissionen i samarbejde med interesserede medlemsstater, der sammen skal definere en ramme for effektive tiltag, herunder tidlig indgriben og individuel skræddersyet støtte fra skolen til grundlæggende erhvervsuddannelse. Fokus vil være på gennemprøvede tiltag såsom:

- Tidlig identificeringsmekanismer og regelmæssig monitorering
- Personaliseret støtte
- Faglige udviklingsmuligheder for undervisere
- Specialistroller på skolerne, f.eks. mæglere og specialister i skole-hjem-samarbejde
- Læringsnetværk blandt skoler
- Støtte til forældre og stærkere samarbejde med det omgivende samfund
- Opstilling af nationale mål for bund- og toppræstationer med fokus på udsatte grupper

Blandt øvrige initiativer fra Kommissionen kan nævnes:

- Pilotprojekt om de første *europæiske skolealliancer* finansieret via Erasmus+ i 2026
- Pilotprojekt om *personaliserede læringsveje inden for grundlæggende færdigheder gennem brug af kunstig intelligens-systemer*, finansieret via Erasmus+ i 2026
- Fremlæggelse af en *EU Teachers and Trainers Agenda* i 2026, som skal forbedre underviseres arbejdsvilkår og karrieremuligheder, inkl. i dagtilbud
- Pilotprojekt om en *mentorordning for nye lærere i alle fag* for at integrere undervisning i grundlæggende færdigheder i alle fag (2026)

- Inddragelse af frivillige under det Europæiske Solidaritetskorpset i 2026 til *mentor- og tutoraktiviteter for underpræsterende børn og voksne*
- Lancering af en *EU-koalition for læse- og skrivefærdigheder* i 2026 med inddragelse af regeringer, virksomheder og biblioteker

Tiltagene skal drives af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne, uddannelsesudbydere, den private sektor, arbejdsmarkedets parter og aktører fra civilsamfundet. Kommissionen vil styrke monitoreringen af grundlæggende færdigheder inden for det europæiske semester og det kommende europæiske Skills Intelligence Observatorium.

Meddelelse om en strategisk plan for STEM-uddannelser: færdigheder til støtte for konkurrenceevne og innovation (KOM(2025)89)

Formålet med Kommissionens strategiske plan for STEM-uddannelser, som er et andet af initiativerne under færdighedsunionen, er at fremme STEM-uddannelserne for at øge talentmassen i hele EU, da STEM-uddannede er afgørende for at opretholde konkurrenceevnen, beredskabet og det teknologiske lederskab. Baggrunden er, at de seneste PISA-undersøgelser viser et markant fald i visse STEM-færdigheder og i andelen af personer med gode resultater i hele EU. Ligeledes er der mangel på visse kvalificerede færdiguddannede i STEM-fag både fra erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser, og samtidig er der en vedvarende kønsskævhed blandt STEM-studerende og –fagfolk, ligesom det er en voksende udfordring at tiltrække og fastholde STEM-talenter globalt. Dette kræver nye tiltag fra EU og medlemsstaterne.

Som svar på det opstilles tre centrale mål:

- Forankre STEM som en strategisk søjle i EU's politik for uddannelse og færdigheder (LEDE)
- Opbygge en stærkere og mere inkluderende EU-pipeline for STEM-talenter (OPGRADERE)
- Få flere kvinder inden for STEM-fagene og inspirere fremtidige innovatorer (FJERNE barrierer)

Under hvert mål lanceres en række initiativer:

1. LEDE

- Introducere nye 2030-mål for STEM-fagene på EU-plan. Senest i 2030:
 - Andelen af studerende, der er indskrevet på STEM-områder inden for erhvervsuddannelse på mellem-niveau, bør være 45 pct., hvor mindst én ud af fire studerende bør være kvinder.*
 - Andelen af studerende, der er indskrevet på STEM-områder på videregående niveau, bør være mindst 32 pct., hvor mindst to ud af fem studerende bør være kvinder.*
 - Andelen af studerende, der er indskrevet på ph.d.-uddannelser inden for IKT, bør være mindst 5 pct., hvor mindst én ud af tre studerende bør være kvinder.*
- Etablere et europæisk STEM Executive Panel (i 2025), der på øverste plan skal rådgive om strategiske spørgsmål. STEM-panelet vil komme med handlingsrettede anbefalinger om samarbejdet mellem erhvervsliv og STEM-uddannelser til det nye Europæiske Råd på Højt Niveau for Færdigheder
- Forbedre den generelle viden om STEM-færdigheder bl.a. gennem det kommende europæiske Skills Intelligence Observatorium

2. OPGRADERE

- Udvikle en STEM-kompetenceramme (2026)

- Arbejde hen mod en europæisk grad for ingeniører ved at bygge videre på de Europæiske Universitets-alliancer og igangværende pilotprojekter under Erasmus+
- Lancere pilotprojekt i form af STEM-uddannelsescentre for skoler og erhvervsuddannelsesinstitutioner i hele EU med det formål at forbedre, hvordan STEM-fag udbydes og opleves
- Udvikle mikroeksamensbeviser inden for strategiske STEM-sektorer
- Fremme opkvalificering og omskoling gennem STEM-bootcamps
- Lancere pilotprojekt (i 2026) om STEM-færdighedsinkubatorer i strategiske sektorer, der skal vejlede unge studenter-iværksættere
- Foreslå "kapacitetsopbygning inden for STEM-fagene" for uddannelsesinstitutioner i udvidelseslande og andre prioriterede EU-partnerlande

3. FJERNE barrierer

- Lancere et nyt "Girls go STEM"- initiativ i 2025 for at tiltrække flere piger og kvinder til STEM-fagene med det mål at uddanne 1 million piger inden 2028
- Lancere "STEM Futures" for at udpege de mest vellykkede uddannelsespraksisser for at tiltrække piger og kvinder til STEM-fag
- Øge andelen af kvinder i STEM-lærepladser gennem udveksling af god praksis

Implementeringen af den strategiske plan for STEM-uddannelser skal integreres i styringsstrukturerne for færdighedsunionen. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne og uddannelsesinteressenterne udvide og tilpasse STEM-uddannelsesstrategierne baseret på EU's strategiske mål. Det nye europæiske STEM Executive Panel vil levere handlingsrettede, industridrevne anbefalinger for at støtte STEM-uddannelser i verdensklasse til det Europæiske Råd på Højt Niveau for Færdigheder. Implementeringen af den strategiske plan for STEM vil bero på finansiering fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, samhørighedsfondene og Erasmus+ sammen andre midler og instrumenter som Horizon Europe, Digital Europe og det tekniske støtteinstrument (TSI).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der er tale om meddelelser.

6. Gældende dansk ret

Meddelelserne i sig selv medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelserne i sig selv forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinancerne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

Eventuelle initiativer som fremsættes med henblik på implementering af visse af forslagene i meddelelserne, herunder Skills Portability Initiative, vil kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Høring

De tre meddelelser blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 7. marts 2025 og i EU-specialudvalget for Arbejdsmarked og Sociale Forhold den 12. marts 2025. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Finans Danmark:

Finans Danmark takker for høringen vedr. "Union of Skills" og de to underliggende meddelelser om hhv. "Action Plan on Basic Skills" og "A STEM Education Strategic Plan".

Helt overordnet støtter Finans Danmark målet om, at medlemslandene sætter turbo på at øge både basale færdigheder og specialiserede kompetencer for på den måde at sikre bl.a. EU's samlede konkurrenceevne, skabe bedre betingelser for vækst og beskæftigelse og et bedre grundlag for at tackle de udfordringer, EU står over for mht. sikkerhed og grøn omstilling.

For Finans Danmark er det centralt, at Europa-Kommissionen fokuserer på at påpege udfordringer og identificere "best practice" hos medlemslandene, frem for at skabe nye institutioner på EU-plan (som fx de foreslåede Intelligence Observatory og Skills High-Level Board).

Det er Finans Danmarks vurdering, at EU-initiativer giver mest mening, dér hvor der er tale om grænseoverskridende udfordringer. Af den grund støtter Finans Danmark især initiativer, som handler om at øge den frie bevægelighed for arbejdskraft og afklaring af kompetencer på tværs af landegrænser.

Mere specifikt vil Finans Danmark henlede opmærksomheden på, at der blandt arbejdsmarkedets parter i dag allerede er taget fat på nogle af de udfordringer, som Europa-Kommissionen konkret identificerer. Det gælder f.eks., når det handler om kønsbalancer inden for STEM-uddannelser, hvor Finans Danmark sammen med Finansforbundet så sent som den 7. marts i år har lanceret ni konkrete anbefalinger til at skabe en bedre kønsbalance i uddannelserne og på arbejdsmarkedet. Og det gælder, når det handler om øget fokus på efter- og videreuddannelse, hvor Finans Danmark og Finansforbundet har aftalt at øge midlerne til kompetenceudvikling i finanssektoren betragteligt (ca. 40 pct. forøgelse) fra den 1. april i år.

Endelig støtter Finans Danmark målet om, at EU skal være i stand til at tiltrække og fastholde talenter fra tredjelande inden for de områder, hvor der er mangel på kompetencer.

Lederne:

Ledernes Hovedorganisation (Lederne) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende pakken om *Union of Skills*, som omfatter overliggende-meddelelsen om "The Union of Skills" samt de to underliggende meddelelser om henholdsvis "Action Plan on Basic Skills" og "STEM Strategic Plan: Skills for Competitiveness and Innovation".

Bemærkninger til "The Union of Skills"

Lederne byder EU-Kommissionens nye strategi *Union of Skills* velkommen. Det er positivt, at EU-Kommissionen præsenterer en plan for at styrke Europas konkurrenceevne gennem et øget fokus på uddannelse og kompetenceudvikling af både medarbejdere og ledere.

Ledere står fortsat overfor rekrutteringsudfordringer på tværs af brancher, fra faglærte til akademikere, og fra STEM-uddannelser til velfærdsuddannelser. Derfor er det vigtigt for de europæiske ledere og virksomheder, at EU-Kommissionen har fokus på at styrke videregående uddannelser og erhvervsuddannelser.

Lederne støtter EU-Kommissionens mål om at reducere andelen af personer med lave basale færdigheder. Udover de individuelle konsekvenser, som manglende basale færdigheder medfører, har det også konsekvenser for ledere og virksomheder. Uden tilstrækkelige basale færdigheder vil medarbejdere ikke kunne udføre opgaverne med tilstrækkelig høj kvalitet, hvilket skaber udfordringer for arbejdspladsen. Det er ofte ledere, som skal hjælpe og motivere medarbejdere i at forbedre deres basale færdigheder.

Derfor er der brug for at udbrede viden om, hvor medarbejdere kan opkvalificere deres basale færdigheder, så ledere har mulighed for at sende medarbejderne afsted.

Lederne støtter EU-Kommissionens fokus på at opnå en bedre kønsbalance på STEM-uddannelserne. Øget diversitet i uddannelser og arbejdspladser fører til øget innovation, mere bæredygtige løsninger og højere trivsel.

Lederne anerkender EU-Kommissionens fokus på livslang læring og målrettet kompetenceudvikling. Opkvalificering og omskoling er nødvendigt for at sikre et konkurrencedygtigt Europa. Det er afgørende, at både ledere og medarbejdere besidder de rette kompetencer med et arbejdsmarked i rivende udvikling. Ledere spiller f.eks. en central rolle i den bæredygtige og grønne omstilling, da de står for at træffe de svære strategiske beslutninger - som f.eks. hvilke strategiske investeringer og satsninger, der skal foretages ude i virksomhederne. Samtidig skal ledere understøtte trivsel og work-life balance på arbejdspladsen. Derfor foreslår Lederne, at den nye strategi også bør have et særligt fokus på lederes muligheder for kompetenceudvikling inden for af højeste kvalitet på tværs af EU, og Lederne tilbyder at deltage i dette udviklingsarbejde. Hvis vi skal i mål med styrke Europas innovationsvelstand og konkurrenceevne, kræver det kompetenceudvikling af ledere, så de kan holde sig opdateret på branchetrends og nye kompetencekrav til medarbejdere.

Derudover er ledernes rolle i at sikre en arbejdsstyrke med de rette kompetencer afgørende. Ledere har en unik indsigt i både medarbejdernes individuelle behov og virksomhedens strategiske krav og fungerer som bindeled mellem medarbejdere og virksomhedens overordnede mål. Lederne opfordrer derfor EU-Kommissionen til at inkludere ledere i diskussionerne om, hvordan man sikrer de nødvendige kompetencer, som virksomhederne efterspørger, der skal styrke konkurrenceevnen og drive innovationen.

Lederne bakker op om EU-Kommissionens bestræbelser på at styrke den frie bevægelighed i EU ved at fjerne barrierer for mobilitet, herunder gennem øget sammenlignelighed af kvalifikationer, så det bliver lettere at oversætte medarbejderes og lederes kvalifikationer på tværs af landegrænser.

For at imødekomme den øgede efterspørgsel efter arbejdskraft er det nødvendigt at tiltrække medarbejdere fra lande uden for EU. Lederne støtter derfor EU-Kommissionens ambition om at placere EU i spidsen for den globale tiltrækning af talent.

Lederne understreger vigtigheden af, at den nye strategi realiseres inden for den traktatbestemte kompetencefordeling mellem EU og medlemsstaterne, hvor uddannelse er en eksklusiv national kompetence. I Danmark spiller arbejdsmarkedets parter en central rolle i at sikre et velfungerende arbejdsmarkedsrettet voksen- og efteruddannelsessystem. Derfor opfordrer Lederne EU-Kommissionen til at inddrage europæiske arbejdsmarkedsparter, herunder europæiske ledere (CEC), i arbejdet med at konkretisere og implementere initiativerne.

Bemærkninger til "Action Plan on Basic Skills"

Lederne byder EU-Kommissionens handlingsplan for basale færdigheder velkommen. Det er bekymrende, at ca. hver femte leder angiver, at en eller flere af deres medarbejdere mangler læse-, skrive- og matematiske færdigheder, og over hver fjerde leder oplever udfordringer med medarbejderes IT-færdigheder. Basale færdigheder er fundamentet for livslang læring og er essentielle for, at både ledere og medarbejdere kan udvikle deres kompetencer og bidrage til at bevare EU's konkurrenceevne.

Lederne bemærker, at der er behov for indsats på flere niveauer for at styrke basale færdigheder, herunder i grundskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Der bør også være fokus på, hvordan arbejdsmarkedet herunder ledere kan støtte op om opkvalificeringen af medarbejdere, der allerede er i beskæftigelse, i basale færdigheder. Det bør overvejes, at efteruddannelse inden for basale færdigheder kan tilbydes uden brugerbetaling.

Lederne opfordrer EU-Kommissionen til at inddrage arbejdsmarkedets parter, herunder europæiske ledere, da det er disse, der har en central rolle i at motivere medarbejdere til at deltage i relevante kurser og opkvalificeringsforløb.

Bemærkninger til "STEM Strategic Plan: Skills for competitiveness and innovation"

Ledere oplever store rekrutteringsudfordringer inden for STEM-medarbejdere. Derfor hilser Lederne EU-Kommissionens strategiske plan indenfor STEM-kompetencer velkommen.

Lederne støtter initiativer, der har til formål at få flere kvinder ind i STEM-uddannelserne. Øget diversitet bidrager til bedre studiemiljøer, reducerer frafald blandt minoritetskønnet og fremmer mere bæredygtige løsninger på samfundets udfordringer.

Der er samtidig behov for efter- og videreuddannelse af både medarbejdere og ledere indenfor STEM-feltet, da dette område er i konstant udvikling. Mikrokurser med eksamensbeviser kunne være en effektiv måde at lukke kompetencegab på.

Lederne finder det beklageligt, at den danske regering med aftalepartierne har besluttet at skære i antallet af studiepladser på de efterspurgte STEM-uddannelser på universiteterne. Lederne opfordrer derfor regeringen til at støtte EU-Kommissionens målsætning om at øge antallet af STEM-uddannede, som arbejdsmarkedet har brug for.

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

DLI – der repræsenterer BUPL, DLF, FSL, GL, DM og Uddannelsesforbundet – takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Opsummering af DLI's høringssvar til Meddelelsen om Union of Skills

Her følger hovedpointerne i høringssvaret. De enkelte punkter opsummeres i de efterfølgende afsnit:

1. Uddannelse og færdigheder – og investeringer heri – er centrale for Europas konkurrenceevne, arbejdsmarked og værdier som demokrati og menneskerettigheder
2. Kommissionens tilgang til at løfte digitale færdigheder er dybt bekymrende. Det arbejde skal ledes af fagprofessionelle, ikke af kommercielle EdTech-virksomheder
3. Arbejdet omkring anerkendelse af kvalifikationer, validering af færdigheder og tredjelandsborgeres adgang til uddannelse og job i EU skal være mere afbalanceret og inddrage relevante aktører
4. Koblingen mellem European Skills High Level Board, Skills Observatory og Det Europæiske Semester kan bidrage til resultater, men forudsætter at inddragelse af arbejdsmarkedets parter sker både generelt og på uddannelsessektorniveau
5. Danmark skal gøre brug af det nye uddannelsesfokus i Det Europæiske Semester, men begynde at inddrage sektorens parter og aktører reelt, samt gerne Folketingets relevante fagudvalg
6. European Skills Observatory skal også anvende data og viden om rammer, vilkår, systemiske og kontekstuelle forhold for uddannelser og -systemer for at skabe resultater

DLI er enig i Kommissionens vurdering af at uddannelse og færdigheder er centrale for Europas konkurrenceevne, arbejdsmarked og EU's værdier som demokrati, menneskerettigheder, solidaritet, social inklusion og diversitet. Kommissionen understreger nødvendigheden af at der investeres i uddannelse, og at sådanne investeringer kan betale sig. Investeringerne kædes både sammen med konkurrenceevne og *preparedness*, styrkelse af den europæiske sociale model og beskyttelse af europæiske værdier og demokrati.

EdTech og AI i uddannelse

DLI mener at Kommissionen tilgang til at løfte digitale færdigheder i uddannelse er dybt bekymrende. Kommissionen foreslår at digitale færdigheder skal fremmes gennem et langsigtet partnerskab med EU-baseret EdTech. DLI er helt enig i behovet for at fremme europæiske digitale teknologiske løsninger, også i uddannelsessektoren, og deler bekymringerne omkring den amerikanske dominans på teknologi-

området. Derfor skal teknologiprodukter udarbejdet til uddannelsessektoren som har en høj pædagogisk, didaktisk og faglig kvalitet og som samtidig lever op til høje standarder hvad angår etik og datasikkerhed naturligvis fremmes inden for rammen af EU og af medlemsstaterne. Men det skal samtidig sikres at de fagprofessionelle og ansvarlige myndigheder i uddannelsessektoren gives rammerne til at træffe *reelle valg* om hvilke produkter der skal anvendes. Det sker blandt andet gennem en inddragelse af fx pædagoger, lærere og undervisere i udvikling af produkterne.

Det er problematisk, at Kommissionen, uden tilstrækkelig forskningsbaseret viden, vil kaste uddannelsessektoren, og dermed børn, unge og voksne, i armene på kommercielle EdTech-virksomheder efter at have erkendt det problematiske i den dominerende rolle som amerikanske Tech- og EdTech-virksomheder har.

Digitale færdigheder *er* afgørende færdigheder der skal indgå i både generel uddannelse og i erhvervsrettede uddannelser, men de skal implementeres af de fagprofessionelle og gennem demokratiske kanaler, ikke gennem partnerskaber mellem Kommissionen og kommerciel EdTech.

Anerkendelse af kvalifikationer, validering af færdigheder og borgere fra tredjelande

Kommissionen undlader i Meddelelsen om Union of Skills, som i andre sammenhænge, at beskrive de problemer som fx automatisk anerkendelse og hurtig validering af færdigheder hos bl.a. borgere fra tredjelande kan medføre. Det er nødvendigt for tilliden til borgernes kvalifikationer og til uddannelserne. Kommissionen bør inddrage de relevante aktører i arbejdet for at sikre netop dette.

Det samme gælder i forhold til Kommissionens ambitioner om at tiltrække tredjelandsborgere til universiteter og forskning i EU's medlemsstater. Kommissionen peger på vigtige forudsætninger, fx ordentlige arbejdsvilkår for og løn til forskere, som naturligvis skal gælde alle forskere.

Governance, herunder Skills Intelligence Observatory, High Level Board og Det Europæiske Semester

Det er positivt at Kommissionen understreger vigtigheden af at inkludere arbejdsmarkedets parter i **European Skills High-Level Board** og anvende Boardet med dets aktørrepræsentation til at understøtte Kommissionens arbejde inden for rammen af Det Europæiske Semester, herunder de landespecifikke henstillinger. Det forudsætter dog, at arbejdsmarkedets parter er repræsenteret både på hovedorganisations- og uddannelsessektorniveau i Boardet.

DLI ser mange muligheder i at anvende **Det Europæiske Semester** til at understøtte en positiv udvikling af uddannelsessystemer med de rette investeringer og prioriteringer der fremmer kvalitetsuddannelse for alle, herunder grundlæggende færdigheder og de rette færdigheder for arbejdsmarked, samfund og konkurrenceevne. Dette forudsætter dog at medlemsstater som Danmark anvender rammen for Semesteret til dialog med og involvering af arbejdsmarkedets parter (generelt og i uddannelsessektoren) samt andre relevante aktører til at udvikle uddannelse, bl.a. baseret på en fælles strategi for anvendelsen af resultaterne af arbejdet inden for rammen af Union of Skills, som data fra Observatory og analyser fra High Level Board. Det er desværre ikke tilfældet nu. DLI opfordrer til at fokus på uddannelse og færdigheder i Det Europæiske Semester giver anledning til at regeringen (i Danmark) også involverer relevante fagudvalg i Folketinget i drøftelserne af landerapport, det nationale reformprogram og, hvis relevant, også de landespecifikke anbefalinger.

European Skills Intelligence Observatory kan blive en relevant kilde til viden og data om udviklingen inden for færdigheder, hvis der er blik for hvilke data der er relevante for at informere praksis og politisk niveau. Fx er der behov for at der indhentes data og analyseres på rammer, vilkår, systemiske og kontekstuelle forhold for uddannelser og -systemer.

Opsummering af DLI's høringssvar til Action Plan on Basic Skills

Her følger hovedpointerne i høringssvaret. De enkelte punkter opsummeres i de efterfølgende afsnit:

1. Grundlæggende færdigheder og kompetencer er afgørende for deltagelse i samfund, arbejdsmarked og videre uddannelse

2. Det er positivt at initiativerne i Meddelelsen kobles til Det Europæiske Semester
3. Det er positivt at samarbejder mellem skoler/uddannelsesinstitutioner samt læreruddannelser m.v. prioriteres
4. Pointen omkring sammenhængen mellem *curriculum overload* og manglende ressourcer til prioritering af fremme af grundlæggende færdigheder i uddannelsessystemet er et vigtigt opmærksomhedspunkt
5. Påstanden om, at voksnes manglende deltagelse i læringsaktiviteter primært skyldes dårlige erfaringer fra grundlæggende uddannelse er udokumenteret og fejlagtigt – og modsagt af EU Rådet
6. Personaliseret læring gennem AI-systemer har ikke dokumenteret effekt, men kan være relevant hvis den implementeres af fagprofessionelle pædagoger, lærere eller undervisere
7. Forslag til måleværktøjer bør på en række områder ændres, suppleres og justeres
8. Det er uforsvarligt at lægge op til at frivillige i Solidaritetskorpset skal anvendes som mentorer og tutorer for børn og voksne der underpræsterer i uddannelse (færdigheder)
9. Det er vigtigt at digitalisering og medborgerskab er blevet defineret som grundlæggende færdigheder i Meddelelsen

Indledende bemærkninger

Grundlæggende færdigheder (og kompetencer) er afgørende for alle menneskers mulighed for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet, i samfundet og i videre uddannelse. Kommissionens meddelelse om en handlingsplan om grundlæggende færdigheder kan bidrage som en vigtig ramme for at fremme europæiske borgeres grundlæggende færdigheder.

DLI er særligt tilfreds med at Kommissionen vil sætte yderligere fokus på grundlæggende færdigheder inden for rammen af Det Europæiske Semester. DLI mener dog, at Kommissionen bør forudsætte, at medlemsstaterne søger at finde løsninger sammen med arbejdsmarkedets parter og andre relevante aktører, da det er den mest effektive metode til at sikre resultater.

Det er også positivt at der prioriteres samarbejder mellem skoler/uddannelsesinstitutioner samt mellem uddannelser for lærere, pædagoger og undervisere i Europa, fx gennem European School Alliances og gennem Erasmus+ Teacher Academies for at fremme grundlæggende færdigheder. På samme måde er det vigtigt at der er opmærksomhed på hvordan 'curriculum overload' er en udfordring for uddannelser og for at fremme grundlæggende færdigheder.

Årsager til manglende deltagelse i voksenlæring

Kommissionen angiver uden dokumentation flere steder i Meddelelsen, at det er svært at motivere mange af de voksne med de svageste grundlæggende færdigheder til at deltage i uddannelse grundet dårlige erfaringer i den grundlæggende uddannelse. Det kan synes misvisende, set i lyset af EU Rådet i forbindelse med vedtagelsen af henstillingen om individuelle læringskonti, anfører at den primære hindring for voksnes uddannelse er utilstrækkelig økonomisk støtte til enkeltpersoner, at mange virksomheder ikke tilbyder eller finansierer uddannelse til deres medarbejdere og at personer i atypiske jobs har mindre eller ingen adgang til arbejdsgiverfinansieret uddannelse. Argumentationen i Meddelelsen om grundlæggende færdigheder bidrager på den måde til en fejl- og undervurdering af hvordan det sikres at alle voksne har reelle muligheder for at deltage i uddannelse.

Personaliseret læring gennem anvendelsen af AI-systemer

Kommissionen fremhæver i Meddelelsen at AI-systemer kan understøtte personaliseret læring der fremmer grundlæggende færdigheder, særligt hos elever der underpræsterer og for dem der præsterer højt. Kommissionen ønsker at anvende Erasmus+-projekter i 2026 der skal eksperimentere på policy-niveau for netop disse grupper. Kommissionen angiver ingen form for dokumentation for effekten af

anvendelsen af AI-systemer i denne sammenhæng. Dette er problematisk i sig og set i lyset af underfinansierede uddannelsessystemer, hvor der ikke er tilstrækkelig finansiering af det grundlæggende. På trods af at der ikke er dokumentation for at personaliserede AI-systemer har den ønskede effekt, kan der godt være konkrete situationer hvor anvendelsen er meningsfuld. Men den skal implementeres af fagprofessionelle i konkrete kontekster hvor det opfylder konkrete behov og formål.

Anvendelse af måleværktøjer

Vi har gennem en årrække set både EU- og nationale mål for præstationer i uddannelse, herunder inden for grundlæggende færdigheder. I Meddelelsen foreslår Kommissionen yderligere værktøjer der helt ned på individ- og skole-/institutionsniveau skal monitorere og måle på konkrete færdighedsniveauer samt oprette tidlig identifikationsmekanismer. Disse værktøjer fremmer ikke undervisningsmiljøer hvor læring og udvikling er topprioritet. Der er i stedet behov for at prioritere ressourcerne på at de fagprofessionelle, som fx pædagoger, lærere, undervisere og vejledere har de bedste forudsætninger for at udvikle undervisning der skaber de ønskede resultater. De politiske beslutningstagere har ansvaret for at definere formål og sikre ressourcer, rammer og vilkår der sikrer, at de fagprofessionelle kan lykkes med opgaven. Der er i den sammenhæng nogle alvorlige mangler i Meddelelsen. DLI ønsker at handlingsplanen indeholder:

- Fokus på ansvaret for efter- og videreuddannelse af de fagprofessionelle: pædagoger, lærere og undervisere
- Involvering af arbejdsmarkedets parter i uddannelsesreformer, herunder som parameter i Det Europæiske Semester
- At Kommissionen konsekvent i deres samarbejde med medlemsstater, fx inden for rammen af The Basic Skills Support Scheme, forudsætter involvering af arbejdsmarkedets parter i landet

Solidaritetskorpset kan ikke løse udfordringer omkring lærermangel

Det er uforsvarligt at Kommissionen i Meddelelsen anser at frivillige i Solidaritetskorpset kan anvendes som mentorer og tutorer for børn og voksne der underpræsterer. Netop disse grupper har behov for fagprofessionelle.

Kommissionen har dog ret i at den akutte mangel på lærere, pædagoger og undervisere har en negativ betydning for fremme af læringsresultater. Manglen på fagprofessionelle i uddannelsessektoren er højt på dagsordenen nordisk, europæisk og globalt. FN's High Level Panel on the Teaching Profession har en række anbefalinger på dette område, ligesom en hel del andre aktører har beskrevet udfordringerne og løsningsmodeller. Fx har DLI's medlemsorganisationer flere anbefalinger i en dansk kontekst og NLS – Nordiske Lærerorganisationers Samråd – har udarbejdet en rapport om lærermangel i de nordiske lande.

Grundlæggende digitale og demokratiske færdigheder

Det er vigtigt at digitale færdigheder defineres som en grundlæggende færdighed og har fået en relativt bred definition. Også 'medborgerskabsfærdigheder' er vigtige grundlæggende færdigheder der er afgørende for den sociale sammenhængskraft i samfundet og for vores økonomi og konkurrenceevne. DLI mener dog at definitionen er for ufuldstændig. Det hænger til dels sammen med et ensidigt fokus på færdigheder. Uddannelse og læring indeholder flere komponenter end færdigheder.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

Dansk Arbejdsgiverforening har gennem EU-Specialudvalget for uddannelse og ungdom den 7. marts 2025 modtaget høring om Kommissionens pakke vedr. færdighedsunionen ("Union of Skills") bestå-

ende af en overliggende-meddelelse om ”The Union of Skills” og to underliggende meddelelser om henholdsvis ”Action Plan on Basic Skills” og ”STEM Strategic Plan: skills for competitiveness and innovation”.

Generelle kommentarer

DA støtter EU-Kommissionens fokus på erhvervsuddannelser og livslang læring som drivkraft for øget konkurrenceevne, men advarer mod unødigt regulering, der kan begrænse effektive nationale løsninger.

DA bakker op om fokus på at styrke erhvervsuddannelserne i EU. Ligeledes bakker DA op om et stærkt fokus på livslang læring, der knyttes op på arbejdsmarkedets behov. DA byder derfor det overordnede fokus i den nye strategi velkommen.

Det er helt afgørende, at medlemslandene og EU investerer i uddannelse og livslang læring for at sikre, at borgerne kan tilpasse sig de hurtigt skiftende krav på arbejdsmarkedet. DA støtter derfor Kommissionens forslag om at anvende det europæiske semester til at anbefale prioriteringer indenfor forbedret uddannelse og kompetenceudvikling.

DA støtter Kommissionens overordnede strategi for at forbedre den europæiske konkurrenceevne, herunder Kommissionens ”Competitiveness Compass”, som understreger, at grundlaget for den europæiske konkurrenceevne er færdigheder og kompetencer som en afgørende betingelse (enabling condition). Draghi påpegede også behovet for en revision af EU’s tilgang til færdighedsdagsordenen ved at gøre den langt mere strategisk, fremtidsorienteret og fokuseret på kommende færdighedsmangler, herunder særligt med fokus på erhvervsuddannelser og relevant livslang læring, samt behovet for at i højere grad involvere arbejdsgiverne for at sikre færdigheder i tråd med arbejdsmarkedets behov. DA finder det positivt, at EU-Kommissionen har fokus på, at arbejdskraft med de rette kompetencer kan være en katalysator for vækst og styrket europæisk konkurrenceevne. Der er behov for flere faglærte, og det er vigtigt for de europæiske virksomheder, at EU-Kommissionen også har et øget fokus på livslang læring, målrettet kompetenceudvikling og behovet for medarbejdere fra lande uden for EU.

Samtidig finder DA det vigtigt at påpege, at de gode hensigter ikke bør omsættes til ny regulering, og at EU-Kommissionen holder et skarpt øje med den traktatbestemte kompetencefordeling mellem EU og medlemsstaterne, hvor uddannelse er en eksklusiv national kompetence, hvilket er afgørende for at sikre fleksible og effektive nationale modeller.

Initiativer fra EU-Kommissionens side skal være fuldt ud forenelige med de forskellige europæiske arbejdsmarkedsmodeller. I Danmark har vi gode nationale uddannelsesordninger, og arbejdsmarkedets parter spiller en vigtig rolle i at sikre opdateret og arbejdsmarkedsrelevant undervisning. Den danske model har vist, at involvering af arbejdsmarkedets parter er nyttig til at sikre moderne erhvervsuddannelser, der svarer til arbejdsmarkedets behov.

Ligeledes er der i Danmark et veludbygget arbejdsmarkedsrettet voksen- og efteruddannelsessystem, og Danmark ligger internationalt højt i medarbejderes og virksomheders brug af relevant efteruddannelse. Det er vigtigt, at det enkelte medlemsland kan finde de nationale løsninger, som er effektive og relevante i deres kontekst. I Danmark har den tætte inddragelse af arbejdsmarkedets parter vist sig at være effektiv for at finde gode løsninger på udfordringerne på arbejdsmarkedet.

DA finder samtidig, at der er en række bekymringspunkter i udspillet, hvor EU-Kommissionens forslag kan risikere at skabe dødvægt og mismatch på arbejdsmarkedet. Derfor ser DA frem til en videre konkretisering af pågældende initiativer og bidrager i den forbindelse meget gerne med vores erfaringer og eksempler på konstruktive løsninger. Nedenfor et par af de forslag, hvor DA mener, at der er risiko for at forslagene ikke vil løse de kompetenceudfordringer, som er Kommissionens intention.

ILA er ikke det mest effektive svar på opkvalificering

Både i den overordnede ”Union of Skills”-strategi og i handlingsplanen for grundlæggende færdigheder lægger Kommissionen vægt på ILA (individuelle læringskonti) som et redskab til at sikre den nødvendige opkvalificering, herunder for voksne, som har haft dårlige skoleerfaringer. DA har tidligere udtrykt

bekymring for, at individuelle læringskonti ikke er en hensigtsmæssig eller effektiv måde at sikre opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken.

Erfaringen viser, at det ikke er mangel på efteruddannelsesmuligheder, der er den største udfordring, når det gælder opkvalificering af lavt- og mellemuddannede, men snarere mangel på motivation for opkvalificering. Den udfordring vil individuelle læringskonti ikke adressere og vil hovedsageligt være til gavn for personer, der allerede er meget motiverede for videreuddannelse – typisk dem med en videregående uddannelse – og vil indebære et betydeligt dødvægtstab. Det betyder, at det ikke er det mest effektive værktøj til at håndtere de presserende problemer, som Kommissionen også peger på i "Union of Skills"-initiativet, herunder i forhold til det lave niveau af grundlæggende færdigheder, som er et stigende problem for mange europæere. Det er desuden vigtigt, at rådshenstillingen om individuelle læringskonti indeholder den nødvendige nationale fleksibilitet til eksisterende videre- og efteruddannelsesmodeller og de allerede eksisterende rammer etableret i regi af det danske overenskomstsysteem.

"Skills guarantee for workers"

På samme måde som med individuelle læringskonti mener DA ikke, at en såkaldt "færdighedsgaranti" for medarbejdere i forbindelse med omstruktureringer er en effektiv eller hensigtsmæssig måde at sikre færdighederne for fremtidens arbejdsmarkedet. Det løses mest effektivt så lokalt som muligt. Det kan både være på virksomhedsniveau eller mellem arbejdsmarkedets parter igennem overenskomsterne.

Grundlæggende færdigheder skal sikres i grundskolen

DA bakker op om Kommissionens fokus på at forbedre de grundlæggende færdigheder, det gælder både fokus på elevernes og voksnes grundlæggende færdigheder. Derimod mener DA, at det er problematisk, når Kommissionen i handlingsplanen vil skubbe ansvaret for grundlæggende færdigheder over på erhvervsskolerne og på arbejdsgivere, som er engageret og tager ansvar ifbm. at uddanne elever på erhvervsuddannelserne og tilbyde lærepladser.

"Skills portability" skal fokusere på at nedbringe lange anerkendelsesprocedurer

DA er positivt indstillet ift. det overordnede formål med "Skills portability"-forslaget – med fokus på at gøre anerkendelse af kvalifikationer langt mere smidigt og digitalt. Det er derimod bekymrende at høre Kommissionen omtale initiativet som et harmoniseringsredskab. EU har allerede udviklet en række redskaber for øget transparens af kvalifikationer, såsom Europass og ECVET. Brugen af de eksisterende redskaber er begrænsede, og brugen varierer i høj grad mellem medlemslandene. Det er derfor vigtigt at gøre redskaberne lettilgængelige og letanvendelige.

EUD skal fortsat være nationalt forankret

DA støtter op om at øge mulighederne for udlandsophold under erhvervsuddannelserne, bl.a. ved hjælp af Erasmus+-programmet. DA mener, at udlandsophold kan gøres mere attraktivt ved at gøre processerne enklere og i højere grad digitale. Efter DA's vurdering er en såkaldt "Europæisk VET degree/label" ikke svaret på at sikre højere mobilitet på erhvervsuddannelserne. Det er afgørende, at EUD er nationalt forankret og bygger på gode nationale erfaringer. At etablere et europæisk system er ikke hensigtsmæssigt og vil ikke kunne tilgodese de velfungerende nationale systemer. Kommissionen bør i stedet sætte fokus på at øge mobilitet igennem udlandsophold på erhvervsuddannelser.

STEM Education Strategic Plan

DA deler Kommissionens fokus på også at sikre faglært arbejdskraft med kompetencer indenfor STEM til bl.a. grøn og digital omstilling. De grønne ambitioner bliver meget svære at indfri, hvis danske og europæiske virksomhederne ikke sikres flere faglærte hænder med STEM kompetencer.

DA finder brugen af STEM målsætninger hensigtsmæssig, og det rummer et potentiale, som kan sikre retning og momentum. Hvad angår planens fokus på køn, så deler DA Kommissionens ønske om at gøre op med kønsopdelte uddannelser og skabe kulturforandringer på uddannelsesinstitutioner og på arbejdspladser, hvilket også kan forventes at gøre STEM-uddannelserne mere attraktive for begge køn.

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier (DEG):

Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Lederne (DEG-L) takker indledningsvist for muligheden for at afgive høringssvar ifm. Kommissionens tre meddelelser om "The Union of Skills", "the Action Plan on Basic Skills" og "A STEM Strategic Plan: skills for competitiveness and innovation".

DEG-L ser overordnet positivt på initiativet *The Union of Skills* og støtter dets ambition om at styrke europæernes kompetencer gennem hele livet. Vi deler EU-Kommissionens analyse af, at Europas konkurrenceevne afhænger af en stærk uddannelsessektor, hvor erhvervsuddannelser (VET) spiller en afgørende rolle. Derfor bifalder DEG-L EU's fokus på at øge attraktiviteten af erhvervsuddannelserne gennem en europæisk strategi for VET. Det er afgørende, at erhvervsuddannelserne anerkendes som en ligeværdig og attraktiv vej til et godt job og en videregående karriere – både i Danmark og på europæisk plan.

Dog er det fortsat afgørende at holde fast i den nationale autonomi over politik på erhvervsuddannelsesområdet. I Danmark har vi en velfungerende, decentral og vekselsuddannelsesmodel, hvor skoler, virksomheder og arbejdstagere arbejder tæt sammen om uddannelserne ud fra lokale behov.

Portabilitet af erhvervskompetencer i EU – udfordringer ved et fælles VET-diploma

Initiativet Facilitating portability of skills and qualifications og idéen om et fælles VET-diploma er ambitiøst, men også meget udfordrende. Erhvervsuddannelser varierer markant på tværs af EU, både i niveau, struktur, længde og indhold. I Danmark har vi fx en stærk vekselsuddannelsestradition, mens mange andre lande har skolebaserede modeller. DEG-L er bekymret for, at dette vil føre til en mere rigid standardisering, der ikke matcher behovene på det danske arbejdsmarked.

I den forbindelse mener vi, at nationale forskelle skal respekteres, og at et eventuelt VET-diploma ikke underminerer nationale kvalitetsstandarder og strukturer.

Behovet for flere STEM-kompetencer og helhedsorienteret undervisning

I DEG-L er vi enige i vigtigheden af at styrke rekrutteringen og undervisningen i STEM, hvorfor det er positivt, at der blandt andet sættes midler af til en række indsatser med dette formål. En evaluering lavet af Danmarks Evalueringsinstitut viser, at en helhedsorienteret undervisningstilgang – hvor STEM-fag kobles tættere til praksis og elevernes erhvervsuddannelser – øger elevernes motivation og læringsudbytte. Derfor kan det være en fordel med EU-tiltag, der støtter efteruddannelse og kompetenceudvikling af STEM-undervisere på erhvervsuddannelserne, som er tæt koblet med praksis og erhvervslivet. DEG-L kan være bekymrede for, at Centres of Vocational Excellence skal udvikle mikro-kvalifikationer (micro-credentials) i strategiske STEM-sektorer, da vi i Danmark har et velfungerende system med korte kurser, hvor de faglige udvalg vurderer, hvordan der skal tildeles certifikater, diplomer mv.

Inklusion og ligestilling i erhvervsuddannelser

Der peges også på det kønnede uddannelsesvalg i STEM-områder, hvilket også er en udfordring i Danmark, hvor vi ser markante kønsopdelte valg – ikke kun på STEM, men generelt blandt erhvervsuddannelserne.

Det er noget, som der arbejdes med i flere dele af erhvervsskolesektoren – både internt på skolerne ift. at sikre, at minoritetskøn føler sig velkomne på deres uddannelser, men også med indsatser, som har til formål at nedbryde fordomme og inspirere til et mindre kønsstereotyperet uddannelsesvalg. Blandt indsatser, som måske kan inspirere til det videre arbejde, er det danske forandringsprojekt Boss Ladies. Boss

Ladies arbejder bl.a. med et ambassadørkorps, som skal inspirere den nuværende og de kommende generationer af kvindelige håndværkere, men også med intensiverede diversitets- og undervisningsforløb for lærere, vejledere og ledere på skoler og virksomheder, som skal understøtte tiltrækning og fastholdelse af flere kvinder i de tekniske håndværksfag.

Styrkelse af basale færdigheder – herunder digitale og demokratiske kompetencer

DEG-L bakker op om initiativet i *Action Plan on Basic Skills*, som bl.a. går ud på at udvide forståelsen af basale færdigheder til også at omfatte digitale færdigheder og demokratiske kompetencer.

Digitale færdigheder er både afgørende for fremtidens arbejdsmarked, men også for at kunne begå sig i et digitaliseret samfund, som det danske. Derfor har DEG-L blandt andet været med til at foreslå, hvordan faget Teknologiforståelse bør blive en del af de gymnasiale uddannelser, og det er ligeledes vigtigt, at også elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne også opnår en kritisk forståelse for brug af og samspil med teknologien.

Demokratiske færdigheder er ligeledes vigtige at styrke, især for elever på erhvervsuddannelser. En undersøgelse fra Dansk Ungdoms Fællesråd viser, at elever på erhvervsuddannelser har lavere demokratisk selvtillid end deres jævnaldrende på gymnasiale uddannelser. Dette bør være et fokusområde for EU, da demokratiske færdigheder er fundamentale for et velfungerende samfund.

Derfor anbefaler DEG-L, at EU i højere grad understøtter udviklingen af læringsforløb, der kombinerer erhvervsfaglighed med digital dannelse og demokratiske kompetencer.

Det bemærkes, at erhvervsskolerne i Danmark har fokus på at styrke elevernes basale kompetencer, da eleverne fx også modtager undervisning i dansk og matematik. Det er væsentligt, at erhvervsuddannelserne ikke bliver skubbet yderligere i en akademisk retning, da mange elever oplever boglig skoletræthed og derfor vil risikoen for frafald øges.

DEG-L anerkender Union of Skills som et vigtigt skridt mod at styrke Europas konkurrenceevne gennem bedre uddannelse og kompetenceudvikling og ser især positivt på ambitionerne om at styrke mangfoldigheden på uddannelserne, erhvervsuddannelser generelt, digitale kompetencer og demokratiske færdigheder. Samtidig ser vi frem til en videre dialog om Union of Skills og bidrager gerne med erfaringer fra Danmark.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU):

DTU takker for høringen over Kommissionens tre meddelelser om "The Union of Skills", "the Action Plan on Basic Skills" og "A STEM Strategic Plan: skills for competitiveness and innovation".

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) anerkender og understreger vigtigheden af at sikre en tilstrækkelig tilgang af ingeniører for at understøtte Danmarks konkurrenceevne, innovation og økonomiske robusthed. I en tid med stigende global konkurrence om kvalificeret arbejdskraft og en faldende arbejdsdygtig befolkning er det afgørende at investere i ingeniøruddannelser for at styrke økonomisk vækst, modstandsdygtighed og den grønne omstilling.

1. Efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for STEM

EU oplever en markant mangel på kvalificeret arbejdskraft inden for STEM-fagene, hvor ingeniører er særligt efterspurgt. Ifølge en rapport fra IRIS Group vil der alene i Østdanmark mangle mellem 17.000 og 21.000 personer med en teknisk lang videregående uddannelse i 2030¹. Denne udvikling afspejles også i DTU's dimittendledighed, der er på blot 3,1 pct. for diplomingeniører og 2,8 pct. for civilingeniører, hvilket understreger arbejdsmarkedets behov.

¹ [Ny rapport: Ingeniørmangel bremser væksten i life science-industrien](#)

DTU opfordrer til, at regeringen aktivt understøtter EU's STEM-strategi og tager ansvar for at uddanne ingeniører, der kan imødekomme den voksende efterspørgsel. Uden et tilstrækkeligt antal ingeniører og STEM-uddannede risikerer Danmark og EU at miste konkurrenceevne inden for centrale områder som kunstig intelligens, cybersikkerhed, rumfart og energi. Det er derfor u hensigtsmæssigt, at DTU på trods af stigende søgning er nødt til at afvise kvalificerede ansøgere, hvilket strider imod både nationale og europæiske politiske ambitioner. Denne tendens ses tydeligt i stigningen på 23 pct. i kvote 2 ansøgninger fra 2024 til 2025, hvoraf 30 pct. flere har DTU som førsteprioritet².

2. Styrkelse af STEM-uddannelser og grundlæggende færdigheder

Den europæiske strategi for STEM-uddannelse og handlingsplanen for grundlæggende færdigheder understreger behovet for at styrke STEM-kompetencer i EU. DTU bakker op om disse strategier og vurderer, at initiativer som "Girls Go STEM" og STEM Tech Talent Induction-programmet er vigtige skridt mod en bredere rekruttering af talent, herunder kvinder og unge, til STEM-fagene³.

For at disse initiativer skal have reel effekt, er det imidlertid afgørende, at dimensioneringen af STEM-uddannelserne ikke udgør en begrænsning. Hvis optaget på STEM-uddannelser som DTU's ikke udvides i takt med efterspørgslen, vil initiativerne primært resultere i en stigning i antallet af kvalificerede ansøgere, der må afvises, snarere end en reel vækst i udbuddet af ingeniører. DTU opfordrer derfor til, at de gode initiativer ledsages af en øget kapacitet på STEM-uddannelserne.

3. Samarbejde mellem industri og akademisk

DTU understreger vigtigheden af et tæt samarbejde mellem industri og akademisk for at sikre, at STEM-uddannelserne afspejler arbejdsmarkedets behov. Et sådant samarbejde er afgørende for at sikre, at de uddannede ingeniører har de nødvendige kompetencer til at bidrage til innovation og vækst. DTU arbejder allerede tæt sammen med erhvervslivet gennem bl.a. strategiske partnerskaber og DTU's Aftagerpanel, og denne tilgang bør styrkes yderligere for at sikre Danmarks og EU's konkurrencedygtighed.

Konklusion

DTU opfordrer til at fjerne lofterne (jf. sektordimensionering, loft over optaget på hovedcampus og loft over antallet af engelsksprogede studiepladser) over optaget på ingeniøruddannelserne for at sikre, at Danmark og EU har en veluddannet arbejdsstyrke, der kan imødekomme fremtidens teknologiske og økonomiske udfordringer. En stigning i antallet af ingeniører vil styrke Danmarks og EU's konkurrenceevne, innovation og bæredygtige udvikling. Det er derfor afgørende, at STEM-fagene prioriteres, og at der ikke indføres begrænsninger såsom dimensionering eller begrænset optag.

Danske Regioner:

Danske Regioner kan tilslutte sig hovedlinjerne i Kommissionens plan "Union of Skills". Danske Regioner er enig i, at det er en helt central opgave at sikre det fremtidige kompetencebehov, herunder ikke mindst kompetencebehovet inden for sundheds- og plejeområdet.

Som det fremgår af Kommissionens plan kræver det indsatser over en bred front, herunder fx både indsats ift. at sikre basiskompetencer, livslang læring og tænke innovativt ift. kompetencedækning, fx i form af arbejde med microcredentials.

I forhold til anbefalingen om støtte til implementering af "Individual Learning Accounts" skal Danske Regioner bemærke, at parterne på det regionale arbejdsmarked – i lighed med parterne på det øvrige

² [Stor stigning i kvote 2-ansøgere til DTU's uddannelser](#)

³ A STEM Education Strategic Plan: skills for competitiveness and innovation

offentlige arbejdsmarked – har aftalt kompetencefonde baseret på, at der kan søges om tilskud til kompetenceudvikling til den enkelte medarbejder, men ikke i form af individuelle konti.

Kommunernes Landsforening (KL):

Hermed fremsendes KL's bemærkninger til høringen i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom ang. Kommissionens meddelelse om Union of Skills herunder Action Plan on Basic Skills og STEM Education Strategic Plan.

Det bemærkes, at høringssvaret ikke har været politisk behandlet pga. den korte høringsfrist og der tages derfor forbehold herfor.

Union of Skills

KL bakker op om et styrket fokus på at sikre de rette kompetencer i EU. Det er i den sammenhæng vigtigt, at der tages højde for forskellige forhold og behov lokalt, så initiativer og indsatser er relevante og skaber værdi lokalt i kommunerne.

Building skills for life through a solid educational foundation

KL er optaget af, at folkeskolen og ungdomsuddannelserne styrkes, så flere børn trives, lærer og får kompetencer, der er efterspørgsel på. Der er foretaget flere initiativer i Danmark, som forventes at understøtte dette arbejde:

- Der er vedtaget ny lov på folkeskoleområdet (Folkeskolens Kvalitetsprogram). Den skal bl.a. styrke undervisningen via nye fagplaner for fagene – herunder den praktiske og anvendelsesorienterede del af undervisningen – skabe bedre rammer for inklusion, så flere børn og unge kan trives i almentilbuddet og skabe bedre rum for faglig ledelse på skolerne, fordi der lempes på centrale regler og love. De kommende år vil KL arbejde tæt sammen med kommunerne om, at intentionerne i Folkeskolens Kvalitetsprogram realiseres.
- I 2023 startede der en ny læreruddannelse, som bl.a. har fokus på at styrke lærernes faglighed og skabe bedre sammenhæng til praksis.
- Der er netop indgået politisk aftale om en ungdomsuddannelsesreform, som bl.a. lægger op til en styrkelse af de gymnasiale uddannelser i hele landet med fokus på erhvervs- og professionsrettede kompetencer.
- Der er gennemført samt planlægges reformer for de videregående uddannelser i Danmark. Formålet for universitetsreformen og for den ventede reform af de professionsrettede videregående uddannelser er at fremtidssikre, at vi fortsat har en veluddannet arbejdsstyrke med en bedre balance i det samlede uddannelsessystem, hvis vi skal møde både arbejdsmarkedets og samfundets behov samt forbedre mulighederne for livslang læring.

Derudover er det afgørende for KL at understrege, at alle initiativer, herunder initiativer i forhold til forbedring af lærernes arbejdsvilkår jf. side 8, respekterer at det i Danmark er arbejdsmarkedets parter, der regulerer løn- og arbejdsvilkår.

Action Plan on Basic Skills

KL er enig i kommissionens betragtning om, at basale færdigheder er afgørende for medarbejderes mulighed for udvikling og sporskifte på et arbejdsmarked i forandring. For at understøtte dette arbejder KL sammen de faglige organisationer allerede med puljer og arbejdspladsrettede indsatser, der understøtter, at flere får opkvalificeret deres basale færdigheder (læse, skrive, regne og IT). Erfaringen fra disse indsatser er, at voksne med utilstrækkelige basale færdigheder ikke selv søger opkvalificering, tværtimod vil de ofte forsøge at undgå at afsløre manglende kompetencer, og derfor kræver et succesfuldt arbejde med styrkelse af basale færdigheder en indsats, hvor medarbejdere motiveres til at indgå i

screening og kurser. En individuel læringskonto vil derfor ikke være et anvendeligt redskab til styrkelse af basale færdigheder.

KL har desuden sammen med regeringen og de øvrige arbejdsmarkedsparter indgået en række initiativer for løft af basale færdigheder, herunder 'Alliancen for løft af basale færdigheder' der arbejder for at øge fokus på vigtigheden af at styrke basale færdigheder, samt et initiativ for modeller for, hvordan flere voksne screenes og evt. testes for ordblindhed og andre læse- og skrivevanskeligheder, samt hvordan der følges op med konkrete undervisningstilbud. Dertil kommer at ledige i regi af beskæftigelsesindsatsen i Danmark har mulighed for at deltage i undervisning, der styrker deres basale kompetencer ved behov.

Basic Skills Support Scheme

KL bakker op om, at der arbejdes målrettet for at sikre, at alle børn og unge opnår de grundlæggende færdigheder til at kunne videreuddanne sig og komme i job. KL bakker også op om, at der videndeles og samarbejdes på tværs af EU-lande om opgaven.

KL mener dog, at det er en national og kommunal opgave at tilrettelægge undervisningen i folkeskolen, så den tilgodeser alle elever. Det gælder både i forhold til undervisningens indhold, særlige forløb for elever med faglige udfordringer samt test og evaluering.

I Danmark er der netop nu ved at blive udviklet nye fagplaner (læreplaner for fagene), nye nationale færdighedstest og der bliver drøftet eventuelle nye prøveformer i folkeskolen. Samtidig er der sat en stor indsats i gang med at styrke elevernes dansk- og matematikfærdigheder. Det er derfor afgørende, at eventuelle nye tiltag fra EU understøtter dette arbejde.

Individual Learning Accounts

KL er enig i betragtningerne om, at det er afgørende for både den enkelte ansatte, arbejdsgiverne samt for arbejdsmarkedet i sin helhed, at der løbende er mulighed for kompetenceudvikling og efteruddannelse, hvor kompetencer udvikles efter arbejdsmarkedets samt den enkelte arbejdsplads behov.

KL mener dog ikke at oprettelse af en individuel læringskonto (ILA) vil være vejen frem til at sikre de rette kompetencer ift., hvad hhv. arbejdspladserne og arbejdsmarkedet efterspørger, og kan ikke bakke op om ILA som en obligatorisk ordning eller universel rettighed.

Dette skyldes primært, at en individuel læringskonto vil bryde med den måde hvorpå kompetenceudvikling og efteruddannelse i dag bliver tænkt og organiseret i Danmark. I Danmark er det i høj grad parterne (dvs. en kollektiv tilgang til uddannelse), der afsætter midler til efteruddannelse og kompetenceudvikling. Derfor vil det i en dansk kontekst ikke være givtigt at indføre en individuel læringskonto, da denne vil gribe ind i den eksisterende nationale uddannelsespraksis. Netop denne problematik er fremhævet under punkt 37 i det fælles arbejdsgiverbidrag⁴. Dertil kommer, at parterne ligeledes er med til at beslutte hvilke uddannelser og kurser det er muligt for ledige at deltage i, i regi af beskæftigelsesindsatsen.

KL finder den nuværende organisering hensigtsmæssig og værdifuld ift. at arbejde effektivt med kompetenceudvikling og efteruddannelse på det kommunale område – dette gælder både den indsats som kommunerne selv finansierer, den supplerende indsats, som parterne centralt understøtter via fonde, puljer og indsatser og den måde uddannelse tilrettelægges på i beskæftigelsesindsatsen.

KL mener desuden, at en individuel læringskonto ikke vil afhjælpe problemet med at få de, som har mest brug for at deltage i uddannelsesaktiviteter til at deltage. For at understøtte kompetenceudvikling og efteruddannelse af disse grupper, har parterne igangsat fælles initiativer således, at der via puljer og opsøgende indsatser arbejdes målrettet med at øge deltagelse i efteruddannelse og kompetenceudvikling.

⁴ [Union of Skills: A Joint Employers' Input](#)

Circulate and allocate skills

KL ser mange positive takter i forslagene om at styrke muligheder og vilkår for rekruttering af arbejdskraft fra tredjelande.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH):

FH takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende de tre meddelelser. Nedenfor følger først FH's bemærkninger til den overordnede meddelelse og herefter bemærkningerne til de to underliggende meddelelser om henholdsvis grundlæggende færdigheder og STEM strategisk plan.

Resumé

FH støtter overordnet ambitionen om at styrke færdighederne blandt borgerne i EU. Det er afgørende for FH, at EU-indsatser sker i respekt for kompetencefordelingen og herunder i respekt for de nationale arbejdsmarkedsmodeller. Desuden er det afgørende for FH's opbakning, at styrkelsen af færdigheder ikke kun har fokus på arbejdsgivernes behov, men i lige så høj grad på behovet for at sikre livslang læring for arbejdstagerne og sikre ordentlige arbejdsforhold.

Det er også afgørende for FH, at indsatsen for at styrke færdighederne i EU først og fremmest har fokus på den eksisterende arbejdsstyrke i EU. FH mener ikke, at der er behov for at styrke adgangen for arbejdskraft fra tredjelande. Såfremt der alligevel igangsættes initiativer, der skal gøre det lettere for arbejdskraft fra tredjelande at få adgang til EU, er det afgørende, at der samtidig sker en styrkelse af håndhævelsen af reglerne om fri bevægelighed herunder særligt med fokus på tredjelandeborgere.

FH foreslår, at temaerne omkring opkvalificering og omskoling suppleres med et fokus på mere kollektive og arbejdsmarkedsrettede ordninger, der kan øge incitamenterne for uddannelse og opkvalificering. Hvad angår *skills portability initiative*, er det afgørende for FH, at det fortsat er muligt for medlemsstaterne at opretholde visse lovregulerede erhverv, at vurdere uddannelserne mod hinanden og stille sprogkrav under varetagelsen af visse erhverv. FH vil desuden afvente den konkrete udformning af initiativet, før vi tager endelig stilling til *skills portability initiative*.

Afslutningsvis vil FH gerne understrege behovet for en tæt og forpligtende inddragelse af arbejdsmarkedet i de forskellige initiativer. Det gælder ikke mindst forslagene om oprettelse af nye styringsredskaber (governance).

Union of Skills

FH støtter ambitionen om at styrke færdighederne blandt borgerne i EU. FH deler til fulde analysen af, at det er en grundlæggende forudsætning for øget produktivitet og konkurrenceevne i EU, at investeringer og indsatser for uddannelse, opkvalificering og omskoling for lønmodtagerne i EU-landene styrkes. Medlemsstaterne står overfor flere af de samme udfordringer, så fælles indsatser på EU-niveau er oplagt på flere områder. FH værner om den danske arbejdsmarkedsmodel, hvor arbejdsmarkedets parter spiller en afgørende rolle i kompetenceudvikling og efteruddannelse. En stærkere EU-styring kan potentielt udfordre den danske model, og det er derfor afgørende for FH's opbakning, at alle initiativer sker i respekt for kompetencefordelingen og herunder i respekt for de nationale arbejdsmarkedsmodeller.

Der lægges i Union of Skills vægt på, at "human capital" (menneskelige ressourcer) skal udvikles for at styrke EU's konkurrenceevne. Her er det afgørende, at opkvalificering ikke kun skal tjene erhvervslivets behov, men også skal sikre ordentlige arbejdsforhold, social beskyttelse, et sundt arbejdsmiljø og livslang læring for arbejdstagerne.

Fokus bør være på den europæiske arbejdsstyrke

Det er afgørende for FH, at indsatsen med at styrke færdighederne i EU først og fremmest har fokus på den eksisterende arbejdsstyrke i EU. Der kan bl.a. gøres en større indsats for at øge kvinders erhvervsfrekvens, der kan gøres en større indsats for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet, ligesom

den frie bevægelighed i EU gør det muligt for arbejdsgiverne at rekruttere arbejdskraft fra andre medlemsstater. Derfor mener FH ikke, at der er behov for at styrke adgangen for arbejdskraft fra tredjelande.

Såfremt der alligevel igangsættes initiativer, der skal gøre det lettere for arbejdskraft fra tredjelande at få adgang til EU, er det afgørende, at der samtidig sker en styrkelse af håndhævelsen af reglerne om fri bevægelighed herunder særligt med fokus på tredjelandsborgere. FH vil i den anledning kvittere over for regeringens deltagelse i det hollandske non-paper om behov for fokus på udstationering af tredjelandsborgere med ny EU-lovgivning, som skal bidrage til klarhed for virksomheder og bedre beskyttelse af lønmodtagere.

Det er ligeledes afgørende for FH, at der skal være tale om reel mangel på arbejdskraft i udvalgte sektorer og ikke et udslag af, at det er vanskeligt for arbejdsgiverne at rekruttere arbejdskraft til en given sektor på grund af dårlige løn og arbejdsvilkår. Meddelelsen omtaler en række elementer, der skal styrke tiltrækningen af arbejdskraft fra tredjelande og herunder forslaget om etablering af en EU-talentpulje. FH henviser i den forbindelse til vores høringssvar vedr. Kommissionens forslag om EU-talentpuljen.

Investeringer i erhvervsuddannelser, erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser samt voksen- og efteruddannelse

Det er positivt, at meddelelsen blandt andet har fokus på at styrke erhvervsuddannelserne og gøre dem til et mere attraktivt uddannelsesvalg. FH er enig i, at EU kun kan indfri den grønne omstilling, hvis vi kommer manglen på kvalificerede erhvervsuddannede til livs. Det er også positivt, at meddelelsen fremhæver behovet for, at flere voksne tager del i efter- og videreuddannelse, opkvalificering eller omskoling. Det er ligeledes vigtigt at sikre, at de grundlæggende færdigheder styrkes, så unge ikke forlader skolesystemet uden at beherske elementære færdigheder, og at voksne lønmodtagere løbende kan ajourføre og løfte deres færdigheder i takt med udviklingen på arbejdsmarkedet.

Meddelelsen nævner også behovet for at styrke lærerprofessionen. Her vil FH gerne bemærke, at der er en stor opgave med at gøre ikke kun læreruddannelsen, men også en række af de andre professionsbacheloruddannelser attraktive, såfremt vi skal sikre arbejdskraft i den offentlige sektor. Det er afgørende for FH, at investeringer i uddannelserne sker i respekt for de nationale arbejdsmarkedsmodeller.

Kollektiv og arbejdsmarkedsrettet uddannelsesstøtte

FH bemærker, at "Union of Skills"-temaer indenfor opkvalificering og omskoling med fordel kan suppleres af et fokus på mere kollektive og arbejdsmarkedsrettede ordninger, som kan øge incitamenterne for uddannelse og opkvalificering. Dette som supplement til fokus på eksempelvis individuelle uddannelseskonti (*Individual Learning Accounts*).

Sådanne ordninger kan være opbygget i dialog med brancher og arbejdsmarkedets parter. Som eksempler kan fremhæves branchenære eller centrale kompetencefonde, lovreguleret økonomisk støtte til løntab ved deltagelse i opkvalificering/kortere uddannelse mv. Sådanne tiltag kan desuden – som i eksempelvis det danske voksen- og efteruddannelsessystem – understøtte korte kurser og understøtte "mikro-eksamensbeviser", og kan desuden mindske udfordringen med motivation til opkvalificering, fordi incitamenterne i højere grad målrettes arbejdsgivere og kan understøtte arbejdspladsfælles indsatser. Kollektive ordninger er dertil særligt relevant for kortuddannede og lønmodtagere med dårlige skoleerfaringer.

Vurdering af EU-statsstøttereglers begrænsninger for uddannelse

FH støtter, at der laves en fornyet vurdering af de gældende EU-statsstøtteregler ift. uddannelsesordninger, så det sikres, at der er opdaterede rammer for medlemsstaternes uddannelses- og opkvalificeringsindsatser – særligt i lyset af de skitserede økonomiske og geopolitiske udfordringer. De eksisterende rammer skaber allerede nu uhensigtsmæssige begrænsninger og usikkerhed på en række danske ordninger målrettet bl.a. lærlinge, indvandrere og opkvalificeringen af ufaglærte.

Skills Portability Initiative

FH støtter, at det i vidt omfang skal være muligt at bruge sin færdigheder erhvervet i én medlemsstat i en anden medlemsstat på baggrund af anerkendelse af de oparbejdede færdigheder. Det er dog samtidigt afgørende, at det sker i respekt for medlemsstaternes mulighed for at opretholde udvalgte erhverv som lovregulerede og vurdere uddannelsernes indhold op mod den tilsvarende danske. Det er også afgørende for det danske arbejdsmarked, at vi kan opretholde de gældende uddannelseskrav og standarder indenfor arbejdsmiljø og sikkerhed. Dette er særligt afgørende for en lang række brancheområder, hvor der arbejder forholdsvis mange ufaglærte og faglærte. Det er herudover vigtigt, og, at der tages hensyn til medlemsstaternes mulighed for at stille sprogkrav undervaretagelsen af visse erhverv og funktioner.

FH's endelige stillingtagen afventer den nærmere udformning af det omtalte lovgivningsforslag, der skal adressere barrierer for arbejdstageres mobilitet.

Styring (Governance)

FH finder det interessant, at EU-Kommissionen vil oprette forskellige styringselementer, for at kunne levere på Union of Skills og det fortsatte fokus på færdigheder i EU. FH ser både mulighed og udfordringer ved en mere centraliseret styring af kompetenceudvikling gennem "European Skills Intelligence Observatory" og et "European Skills High-Level Board."

For FH er det positivt, at der kommer et fokus på at kigge mere sammenhængende på data, og at der foreslås en styring, som skal understøtte Kommissionens fortsatte arbejde. FH er opmærksom på, at der eksisterer EU-agenturer, der allerede anvender ressourcer på at kortlægge diverse trends og behov inden for færdigheder, men som også sammenkobler det med andre perspektiver som fx arbejdsvilkår og mobilitet. Derfor må de specialiserede agenturernes roller og viden ikke underkendes i et nyt kommissionsforankret observatorium.

FH har ligeledes en bekymring over det kommende High-Level Boards sammensætning og anvendelse af disse anbefalinger. Arbejdsmarkedets parter (social partners) nævnes som centrale aktører, men det er uklart, hvor meget indflydelse fagbevægelsen konkret får i den nye styring. For FH er det afgørende, at arbejdsmarkedets parter får reel medbestemmelse og ikke blot en rådgivende rolle. Ligesom i Danmark, hvor parterne spiller en afgørende rolle i kompetenceudvikling og efteruddannelse.

STEM Strategic Plan: skills for competitiveness and innovation

FH støtter overordnet set ambitionen om at styrke deltagelsen i STEM-uddannelser herunder særligt at se på, hvordan man gør op med kønsstereotyper i uddannelsesvalget. Meddelelsen indeholder bl.a. et forslag om at adressere arbejdsgivernes behov i VET og videregående uddannelse. FH vil gerne opfordre til, at fremtidige initiativer involverer arbejdsmarkedets parter på både europæiske og nationalt plan. Herigennem kan man sikre viden om arbejdsgivernes behov samtidig med, at lønmodtagernes behov for brugbare kvalifikationer også tilgodeses.

De kommende initiativer bør fastholde et stærkt fokus på, hvordan støtte til videreuddannelse samt attraktive og sammenhængende uddannelsesveje indenfor STEM-områderne kan skabe løft af kompetencerne i hele uddannelseskæden. Fra ufaglært til erhvervsuddannelse og fra faglært til eksempelvis akademi-, diplom- og professionsbachelorniveau mv.

Action Plan on Basic Skills (grundlæggende færdigheder)

FH støtter det store fokus på løft af grundlæggende færdigheder. Det er dertil positivt, at der er en opmærksomhed på og forståelse for, at der er en stor ulighed i færdighedsniveauer, herunder betydningen af den enkeltes sociale baggrund, herunder uddannelse, økonomi og arbejdsmarkedsstatus. FH bemærker, at løftet af grundlæggende færdigheder bør målrettes både børn, unge og voksne borgere. Den seneste internationale PIACC-undersøgelse understreger netop, at der er brede udfordringer med svage færdigheder indenfor både matematik og læsning i alle aldersgrupper.

Som det fremgår tidligere i høringssvaret, vil FH særligt fremhæve indsatser og programmer, som retter fokus mod arbejdsgivernes incitamenter til at igangsætte og planlægge opkvalificeringsindsatser, og som kan være kollektive og arbejdspladsnære, herunder tæt dialog mellem uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere om opkvalificering både ift. curriculum og afvikling. Sådanne politikker vil samtidig kunne fremme en kultur og et miljø på den enkelte arbejdsplads, hvor opkvalificering anses som mere naturligt og normalt.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne støtter generelt fokus på at styrke EU's konkurrenceevne. Derudover er der ikke kendskab til andre landes holdninger til de konkrete initiativer i meddelelserne. Det må dog forventes, at der er divergerende holdninger til bl.a. de foreslåede nye EU-målsætninger, et europæisk erhvervsuddannelsesdiplom og governance-spørgsmålet, og at uddannelse omfatter andet og mere end færdigheder til markedsmarkedet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser overordnet de tre meddelelser velkommen og bakker generelt op om, at der sættes fokus på at styrke den europæiske konkurrenceevne gennem opkvalificering og omskoling af den europæiske arbejdsstyrke samt bedre vilkår for fri og fair bevægelighed af arbejdskraft i EU.

Regeringen er ligeledes enig i, at en styrkelse af grundlæggende færdigheder og STEM-fagene er afgørende for vækst og beskæftigelse i EU og herunder den grønne og digitale omstilling. Regeringen sætter desuden pris på Kommissionens fokus på at uddanne flere faglærte ved at gøre erhvervsuddannelserne og herunder STEM-fagene mere attraktive. Det er dog vigtigt, at man ikke samtidig mister blik for, at uddannelsessystemet – og særlig grundskolen – også har en alment dannende funktion, som ikke kun er arbejdsmarkedsrettet.

I forhold til nye governance-strukturer ser regeringen frem til, at Kommissionen giver uddybende oplysninger om det Europæiske Skills Intelligence Observatorium, det Europæiske Råd på Højt Niveau for Færdigheder og den styrkede tilknytning til det europæiske semester. Det er væsentligt, at der ikke etableres parallelle processer eller overflødige administrative strukturer i forhold til de nuværende governance-strukturer for det europæiske samarbejde på uddannelses-, social- og beskæftigelsesområdet.

For så vidt angår handlingsplanen om grundlæggende færdigheder, anerkender regeringen analysen om, at for mange elever forlader grundskolen uden de fornødne grundlæggende færdigheder, og kvitterer for, at Kommissionen vil iværksætte initiativer, der skal rette op herpå. Regeringen er enig i, at læsning er en grundlæggende forudsætning for de øvrige basale færdigheder, og at det er vigtigt, at elevers læsefærdigheder og læselyst styrkes. Regeringen bifalder, at digitale færdigheder og medborgerskab medtænkes i forståelsen af grundlæggende færdigheder, herunder at eleverne skal kunne anvende digitale redskaber, men også have en reflekteret forståelse af brugen af dem. Regeringen er ligeledes enig i, at der er tæt sammenhæng mellem at styrke grundlæggende færdigheder og STEM-færdigheder bredere set. Regeringen finder det dog vigtigt, at Kommissionens anbefalinger og tiltag formuleres og udarbejdes, så de kan tilpasses de enkelte medlemsstaters uddannelsessystemer.

Med hensyn til den strategiske plan for STEM-uddannelser er regeringen enig i, at det er vigtigt, at flere elever og studerende, særligt piger og kvinder, får interesse for STEM-fag. Samtidig er det vigtigt, at blikket for den samlede balance inden for uddannelsessystemet ikke mistes.

Regeringen vil tage specifik stilling til de enkelte initiativer i takt med, at de konkretiseres af Kommissionen.

Endelig skal nye EU-tiltag ske i respekt for den nationale kompetence på uddannelsesområdet og for velfungerende nationale arbejdsmarkedsmodeller.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.